

DAGNY JOENSEN

Nógv hevur verið skrivað og sagt um bókina „Nyrup“, sum fyrri stuttum kom út í Danmark.

Bókin er ein lýsing av Nyrup Rasmussen sum politikara og persóni, um hendingar í danska Javnaðarflokkin og tíðina áðrenn Nyrup gjørdist forsætisráðharri. Bókin lýsir eisini nærmastu hansara.

Tað hevur ivaleyst ikki verið ríkisfelagsskapurin og sambandið til Føroya, sum hevur elvt til høvuðsbrýggj hjá nýggja forsætisráðharrinum, tá hann í januar 1993 tók við stjórnarleiðsluni eftir Poul Schlüter, sum hevði verið forsætisráðharri í borgarligu stjórnini í 10 ár.

Hann visti, at Føroyar av søguligum orsøkum vóru undir forsætismálaráðnum, men hann væntaði kortini ikki, at tað fór at verða neyðugt at brúka nógva tíð uppá oyggjarnar í Norðuratlantshavi.

Og hann hevði als ikki kunnað ímyndað sær, at eitt mál tvey ár seinni, um ein føroyskan peningastovn, skuldi føra hann út í álvarsliga, politiska kreppu.

Nakað soleiðis verða føroysku viðurskiptini lýst í bókini, tá Nyrup Rasmussen gjørdist forsætisráðharri. Hesin partur snýr seg mest um gongdina í bankamálinum, sæð frá einum danskum sjónarmiði.

„Hatta lúsa málið“

Greitt verður frá um viðurskiptini, tá Den Danske Bank seldi Føroya Banka til Landsstýrið, sum, so hvørt sum fráliður út á várið 1993, verður eitt haft um beinið á forsætisráðharranum.

Nyrup Rasmussen nevnr fyrri sínum medarbeiðarum, at hann sammetir Føroya-málið við flugupáppir, har alt klisstrar fast í. Hann kall- ar tað „hatta lúsa málið“.

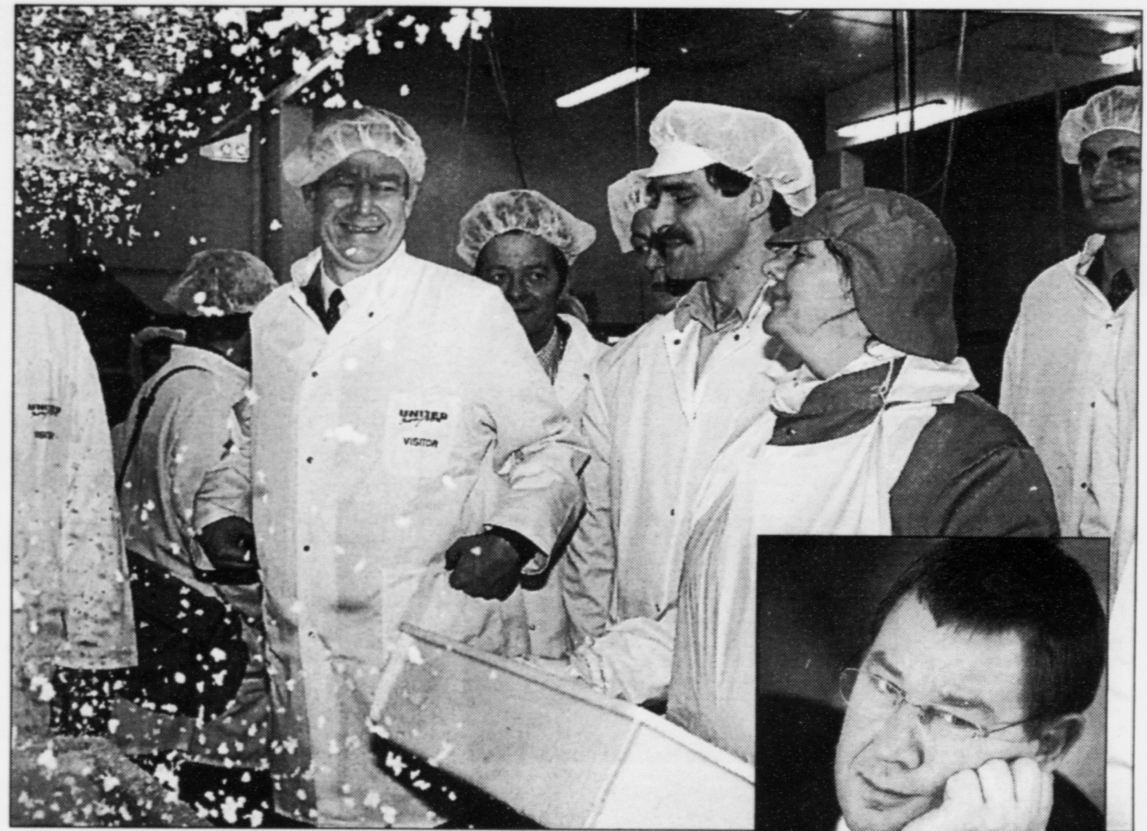
Í veruleikanum snýr bankamálið seg um, hvørt Den Danske Bank - møg- uliga við góðkenning frá politiskari síðu, svikaðu, tá teir seldu føroyingum Fø- roya Banka, og sendi milli- arðarokningina til føroyska skattaborgan.

Tað er kortini ikki smá- lutir í bankamálinum, sum Nyrup brúkar tíð og orku at seta seg inn í ella sum ó- rógvar hann. Tað gera hin- vegin tvey onnur mál: Eitt er tað løgfrøðiligi, men ógvuliga eyðsýndi bardag- in við nakrar treiskar fø- royskar politikarar, hvørs psykológiska hugsunarhátt Nyrup ov seint lærir at skilja. Hitt er eitt orðaskifti um, nær og hvussu nógv Nyrup hevur fingið at vita um bankamálið.

Ræðumyndin er Tamila-málið

Serliga spurningurin um nær hann hevur fingið vitan um málið, dámar Nyrup lítið. Tamilamálið er ikki gloymt, og hann minnst alt ov væl, hví Poul Schlüter noyddist at fara.

Tað var ikki av tí at kon-

Um vitjanina í Føroyum, verður m.a. sagt, at Poul Nyrup Rasmussen var í essinum, tá hann vitjaði á flakavirkjum kring landið. Hann legði dent á at hitta vanlig fólk og ikki bert føroyskar politikarar

Søgan um bankamálið - sæð frá danskari síðu

Í nógva umrøddu bókini „Nyrup“, sum lýsir persónin og politikaran Poul Nyrup Rasmussen og hendingar í danska Javnaðarflokkinum, er ein partur um bankamálið og sambandið millum føroyingar, Nyrup og dansku embætismenninar

servativi forsætisráðharrin hevði havt stórvegis við sjálvt Tamila-málið at gera, men av tí at hann einaferð vavdist í, nær hann fekk vitan, og hvussu nógv hann visti.

Tað má - sigur Nyrup við embætismenn sínar og endurtekur tað fleiri ferðir - heilt einfalt bara ikki henda nær. Henda ávaringin verður endurtikin fleiri ferðir teir mánaðirnar, tá Føroya-málið sum ein marrudreymur ríður Forsætismálaráðið og drenar tað fyrri orku.

Nyrup veit væl, hvussu lítið skal til, áðrenn andstøðan kann siga, at forsætisráðharrin hevur tosað, sum visti hann ikki betur.

Nyrup heldur eisini, at tað í Føroya-málinum eru aðrir lutir blandaðir uppí, sum ikki hava nakað við Føroyar

at gera.

Tað minnr hann um, at Forsætismálaráðið ikki altið virkar optimalt í kreppu- stöðu. Hetta ger, at Nyrup í einum tíðarskeiði kemur rættiliga nær Konservativa flokkin-um og Hans Engel, formanni.

Tí er tað eisini Hans Engel sum at enda sannførir Nyrup um, at politiski var- hugin hjá Bjørn Westh, lög- málaráðharran, ikki altið er so búgvin.

Føroyingar kevja dómarakanning

Frá føroyskari síðu er tað eitt krav, at viðskiftini í sambandi við yvirtøkuna av bankanum, skulu kannast av løgfrøðiligum dómarar- um. Hesum visir Nyrup aft- ur, og visir á ætlaninar um, at talið av dómarakanning-

um skulu minka.

Í hesum máli fær Nyrup fult og heilt stuðul úr Kon- servativa flokkinum og Hans Engel. Alla tíðina, meðan málið verður við- gjørt í Danmark, er Hans Engel trygd fyrri, at tað ikki gerst til ein spurning um, hvørt danska stjórnin skal yvirleva. Ikki uttan so, at tað kemur til skarpskeringar og Nyrup verður tikin í einum Tamil-líknandi misbrotti.

Føroyingar megna dug- nliga at spæla David og Go- liath leiklutinar, við at vísa fram myndina av stóra ko- lonivelidnum, sum traðkar lítila hjálandið, og noktar tí mest grundleggjandi rætti- indini.

November 1994 fer Nyrup til Føroya at vitja. Hóast hann ikki fær sannført fø- royingar um at góðtaka ann-

að slag av kanning enn dómarakanning, er ferðin meira væleydnað enn hann hevði torað at gjørt sær vón- ir um framman undan.

Meðan Nyrup er í Føroy- um heldur hann fast um at hann ikki bert vil hitta føroyskar politikarar, men eisini vanliga fólk.

Nyrup í essinum á ferðini í Føroyum

Hann megnar eisini at bliðka Óla Jacobsen, for- mann í Fiskimannafelagn- um. Á vitjanum á flaka- virkjum og aðrastaðni kring landið, sæst greitt, at Ny- rup er í essinum, og kennir seg væl. Úrslitið av vitjanini er tí vælvild frá bæði fø- royskari og danskari síðu.

So er tað at kjakið um hvat slag av kanning føroy- ingar skulu fáa, rættiliga

Bókin „Nyrup“ er søgan um Poul Nyrup Ras- mussen og Svend Auken, vinarlag og politiska samstarvið teirra í 70'árunum, og um mak- bardagan í leiðsluni í danska Javnaðarflokkinum

tekur seg upp. Í sjálvum sær er hetta ikki eitt mál, sum skal leggjast á bordið hjá Nyrup.

Tað er heldur ábyrgdarøki hjá lögmlálaráðnum og Bjørn Westh, lögmlálaráð- harran. Tí biður Nyrup lög- málaráðharran fara til Fø- roya at fáa greiðu á hesum fløkjasliga máli.

Ferðin hjá Westh miseydnast

Ferðin hjá Bjørn Westh í Føroyum í apríl 1995, er ikki væleydnað. Undir vit- janini í Havn førir hann seg hugmóðiga fram, og tað ósir bert føroyingar enn meira.

Tað er tó skjótt greitt fyrri flest øll, at Bjørn Westh als ikki hevur skil fyrri tí mest neyðturvuliga í málinum. Hann skilir als ikki at bankamálið er eins nógv kensluborið og tað er polit- iskt.

Nyrup ótolnast út um alt mark av, at Bjørn Westh ikki megnar at loysa málið sjálvur. West, sum annars undir samráðingunum um stjórnina hevði verið so sjálvlvklur. Nyrup helt, at